

Belgisch bd-bedrijf Gastvrije Aarde:

Aandacht voor natuur en contact met de Aarde

Femke Temmerman*)

Een langgekoesterde droom werd werkelijkheid voor Luc Bloemen en zijn vrouw Elke Winnepeninckx. In de zomer van 2004 kon dankzij de oprichting van het vennootschap "Der Linde" een nieuwe hoeve worden aangekocht. Prachtig gelegen in het hartje van Sint-Kornelis Horebeke, karaktervol en met een aardig gebouwenpotentieel zien Luc en Elke er een mooie biodynamische toekomst voor de "Gastvrije Aarde". Een bedrijf dat zijn naam niet gestolen heeft. Als bezoeker kon ik het sociale gebeuren en de gastvrijheid alvast ervaren op het jaarlijkse Oogstfeest en een bijeenkomst op het bedrijf met de werkgroep rond biologische zaadvermeerdering. In een gesprek met Luc Bloemen over verleden, heden en toekomst van het bedrijf blijkt de continue aandacht voor de natuur en het contact met de Aarde.

Historiek en bedrijfsontwikkeling

De 'Gastvrije Aarde' kent zijn ontstaan in 1997 als kleinschalig gemengd biologisch-dynamisch bedrijf te Sint-Maria Horebeke. Vanaf het begin kozen Luc en Elke ervoor te werken volgens de biodynamische principes. Een keuze die voor hen voor de hand lag gezien hun eerdere contacten met de antroposofie in de sociale sector. Op een Pedagogisch Instituut voor mentaal gehandicapten leerden ze elkaar kennen, waarna ze besloten op zelfstandige basis een bedrijfje met al snel een eigen winkel op te starten. "Dan moesten we ook zelf niet meer naar de winkel", stelt Luc. Maar het gaat hun uiteraard om meer dan louter deze zelfvoorziening. De 'Gastvrije Aarde' wil hoogkwalitatief en eerlijk voedsel aanbieden voor de consument en dit zoveel mogelijk van eigen productie: diverse soorten groenten, eigen bereide kaas en zelfgebakken brood van graan dat evenals de melk ook van het bedrijf komt.

Mondjesmaat bouwde hij al doende eigen ervaring op met de boerenstiel. Hij volgde hiervoor geen specifieke landbouwopleiding. Wel volgde hij cursussen op Kraaybeekerhof om zich verder te verdiepen in de antroposofie. Verder ontwikkelde hij ook goede contacten met

de andere bioboeren uit de regio van gelijkaardige bedrijven met een eigen afzetsysteem. Deze bestaat, naast een directe verkoop via de hoefwinkel ook uit een abonnementensysteem van afhaalpakketten. Hierbij wordt ook gestreefd naar een ruim assortiment van zoveel mogelijk groenten van eigen oogst. Momenteel haalt hij ongeveer 60% op jaarbasis. Dit voor 150 à 200 abonnees verdeeld over 9 afhaalpunten in omliggende gemeenten of steden.

Voor deze afzet teelt hij ruim 45 verschillende soorten groenten op ongeveer 3 ha. Deze roteert hij met graan, aardappelen, bieten en groenbemesters om tot een ruime vruchtafwisseling te komen. Het totale bedrijfsareaal beslaat 10 ha waarvan enkele percelen weiland en hooiland voor het vee. Sommige zijn eigendom van natuurverenigingen die hij in onderlinge afspraak beheert. Het vee, voornamelijk melkgeiten, heeft hij noodgedwongen moeten afbouwen omdat de productie en verwerkingsruimte te beperkt was om aan de strikte hygiënevoorschriften te kunnen voldoen. Ook de eigen graanverwerking door zelf brood te bakken moest hij stopzetten bij gebrek aan het voor verkoop noodzakelijke bakkersdiploma.

Vennootschap 'De Linde' – draagkracht door consumenten

Samen met 38 vennoten werd de afgelopen zomer een nieuwe bedrijfslocatie aangekocht. Deze aankoop betekent voor Luc en Elke meer ruimte voor een betere teeltorganisatie en een uitbreiding van de boerderijwinkel en de groenteabbonementen. Maar het betekent voor hen ook een enorme voldoening dat veel mensen achter hun project en de biodynamische landbouw staan. "De meeste aandeelhouders zijn immers consumenten die ons project steunen vanuit idealisme", verklaart Luc. "Landbouw is een sociaal gebeuren en moet ook sociaal worden gedragen". Bij de inrichting van de nieuwe hoeve zijn er tal van plannen dit sociale verder te versterken, o.a. een polyvalent zaaltje voor bijeenkomsten, een aankomende sociale werkplaats en op termijn ook gastenverblijven voor wie, zoals ze het zelf omschreven, "op de boerderij een weg vindt om opnieuw een binding aan te gaan met Moeder Aarde". Andere activiteiten om een ruimer draagvlak te creëren voor de ideeën rond de 'Gastvrije Aarde' de oprichting van de vzw (= vereniging zonder winstoogmerk) "Spreekend land" om als mensen onder elkaar te luisteren en te leren en het organiseren van een jaarlijks oogstfeest. Een niet te missen feest voor de klant-bezoekers want je kan er volop genieten van muziek, verhalen, kinderanimatie, de geur van versgebakken broodjes en een overheerlijke biologische maaltijd.

Energie

Als we het over energie hebben, legt Luc uit dat het energetische aanwezig is op het bedrijf door het juiste aanvoelen om op de gunstige momenten de grond te bewerken, zaaien, planten, schoffelen... "Dit geeft structuur aan de werkzaamheden en een verbondenheid met de natuur. Het gaat er om met de natuur mee te werken waarbij licht heel belangrijk is. In de traditionele gemengde landbouw wist men dit ook, maar tegenwoordig is daar te weinig tijd en aandacht voor. Op die manier wordt de boeren hun fierheid ontnomen." Vanuit dit perspectief stelt Luc dat de biodynamische landbouw meer aanleunt bij de klassieke gemengde landbouw dan bij de huidige biolandbouw. Het gedachtegoed van Steiner is ook van daaruit gegroeid. Als pure biooer, beperkt tot het niet spuiten en gebruiken van kunstmest, heeft hij dan ook geen enkele motivatie. Deze maakt volgens hem vandaag te weinig keuzes voor kwalitatieve mest die gericht is op het voeden van de bodem. Luc kiest voor zijn producten dan ook uitsluitend voor het Demeter-label. Voor een extra biologisch label, in België 'Biogarantie', betaalt hij niet meer. Zijn hoop is ooit zonder label te werken, want het is volgens hem een noodzaak dat bio en gangbaar naar elkaar toegroeien.

Bodembeheer

Als bemesting gebruikt hij, naast de dierlijke mest van enkele non-productieve geiten en schapen op het bedrijf, eigengemaakte compost van het groenteafval, gras, stro en gehakseld hout. Om de composthoop om te zetten, heeft hij samen met een ander bd-bedrijf uit de omgeving een kleine compostkeerder aangekocht. Door selectief te zijn in het materiaal voor de compost en het gebruik van bedrijfs-eigen mest wil hij de bodem op een hoog niveau brengen om die voedingskwaliteit te produceren die een mens fysiek en geestelijk nodig heeft. "Deze kwaliteit is meer dan massa alleen", vervolgt hij. "De groenten moeten hiertoe zoveel uit de bodem kunnen opnemen. Na oogst is het land geroofd en moet je enorm veel teruggeven. Van belang hierbij is de bedrijfsindividualiteit met eigen dieren en een gesloten kringloop om een geschikt microklimaat te realiseren. Door gebruik van de preparaten rijpt de compost mooi af en komt in de bodem het dierlijke in evenwicht met het plantaardige, ook energetisch. De basis voor een goede compost leer je door kleine hoopjes met de hand op te zetten. Daarbij is ook visueel contact belangrijk om inzicht te krijgen in het proces."

In het kader van een demonstratieproject "Bodembeheer in de biolo-

Om hun keuze voor 100% biologisch-dynamisch zaaigoed waar te maken, vermeerderen ze rassen van wortel, prei, knolselder en veldsla zelf.

Christina Henatsch van Bingenheimer Saatgut op het Belgische BD-bedrijf.

gische groenteteelt" wordt één perceel uitgebreid gevolgd over een periode van twee jaar. Ook dit zal bijdragen aan meer inzicht in een optimaal bodembeheer.

Bedrijfsperspectief

Naast hemzelf en zijn vrouw Elke zijn er geen vaste arbeidskrachten op het bedrijf. Naast een stagiair is ook de zus van Elke een belangrijke hulp. Om het werk rond te krijgen, is echter op termijn meer mechanisatie nodig. Want, zo ervaart Luc, de druk op kwaliteit is groot. "De laatste jaren merk ik een verschuiving in de eisen van de consument. Deze wil vandaag ook een uiterlijke kwaliteit voor de bioprijs die hij betaalt en denkt dat bio mee de technologische weg opgaat". In die zin ervaart hij meer en meer dat de keuze tussen zaadvaste en hybride rassen soms moeilijk wordt. Maar duidelijk is dat hij er niet makkelijk aan toegeeft. Om hun keuze voor 100% biologisch-dynamisch zaaigoed waar te maken, vermeerderen ze rassen van wortel, prei, knolselder en veldsla zelf. Via gerichte selecties streeft hij naar een goede fijnafstemming van de raseigenschappen op zijn eigen specifieke bedrijfssituatie. "Hier is nog veel werk aan", vertelt hij. In een werkgroep rond biologische zaadvermeerdering deelt hij zijn ervaringen met een tiental collega-boeren die ook aan eigen zaadteelt doen op het bedrijf. De winterbijeenkomst werd dit jaar georganiseerd op de 'Gastvrije Aarde'. Een genodigde hierbij was Christina

Henatsch van de Bingenheimer Saatgut die de groep op weg helpt in het selecteren op de boerderij. Een boeiende en vruchtbare bijeenkomst waarbij tips, ervaringen én zaden worden uitgewisseld. Uit het enthousiaste betoog van Christina onthoud ik het volgende: "De relatie mens-plant veredelt. Jouw verbondenheid met de plant en de aandacht die je eraan geeft, drukt een stempel op jouw zaad. Daarom hoort veredeling thuis bij de boer. Je bent anders bezig met je gewas, je ziet het groeien en bloeien. De liefde en toewijding die je geeft aan je gewas, krijg je in de zaadteelt terug. Dáárvoor ben je tuinder geworden, niet om een prijsgevecht te houden met de handel..." ■

*) projectmedewerkster Interprovinciaal Proefcentrum voor de Biologische Teelt (PCBT) vzw, te Rumbeke (België)

Gastvrije Aarde, NV De Linde
Koekoekstraat 17
B-9667 Horebeke
België
Oppervlakte 11 ha.
gastvrije.aarde@tiscali.be
www.gastvrijeaarde.postict.vom